

NORGES HØYESTERETT

Den 21. januar 2009 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Utgård og Tønder i

HR-2009-00117-U, (sak nr. 2008/1622), straffesak, anke over beslutning:

A

(advokat Per Sjong Larsen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E:

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om å nekte anke over tingrettens dom i straffesak fremmet, jf. straffeprosessloven § 321 annet ledd.
- (2) A, født 21. august 1961, ble ved X tingretts dom 14. februar 2008 domfelt for overtredelse av tolloven § 61, jf. § 60, vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 24 første ledd første punktum og vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 5 første ledd, jf. annet ledd, jf. skiltforskriften § 8, sammenholdt med straffeloven §§ 61, 62 og 63 annet ledd. Det fremgår av tingrettens dom side 4 og 5 at A også ble dømt i medhold av tilleggstitalebeslutningen post I og post III, for overtredelse av straffeloven § 182 første ledd første straffalternativ og straffeloven § 333.
- (3) Straffen ble satt til fengsel i 70 dager. Han ble også dømt til å tåle tap av føreretten i tre år og til å avlegge full ny førerprøve ved gjennerverv av føreretten. Videre ble beslaglagt alkohol inndratt, og han ble dømt til å betale saksomkostninger med 10 000 kroner.
- (4) A anket til Borgarting lagmannsrett som ved beslutning 10. september 2008 nektet anken fremmet, jf. straffeprosessloven § 321 annet ledd.
- (5) A har anket lagmannsrettens beslutning til Høyesterett.
- (6) Behandlingen av ankesaken i Høyesterett ble av forberedende dommer utsatt til det forelå avgjørelse i tre storkammersaker som reiste spørsmål om avgjørelser om å nekte anker etter

straffeprosessloven § 321 annet ledd krever begrunnelse. Disse er nå avgjort som HR-2008-02175-S, HR-2008-02176-S og HR-2008-02177-S.

- (7) Partene er gitt anledning til å kommentere anken etter avgjørelsene i storkammersakene.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at etter straffeprosessloven § 321 sjette ledd kan nektelse av å fremme en anke ankes på grunnlag av feil ved saksbehandlingen.
- (9) I Høyesteretts kjennelser av 19. desember 2008 i HR-2008-02175-S, HR-2008-02176-S og HR-2008-02177-S er det avgjort at FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 14 nr. 5 medfører at en ankenektelse etter straffeprosessloven § 321 annet ledd må begrunnes.
- (10) Om kravet til begrunnelse uttales det i HR-2008-02175-S avsnitt 104 at som utgangspunkt "må begrunnelsen inneholde det som trengs for å vise at det har skjedd en reell overprøving. Vanligvis må en slik begrunnelse kunne gjøres summarisk, det vil si i en kortfattet og sammentrengt form, knyttet til det som anføres i anken." Videre uttales det i avsnitt 105 at begrunnelsen "må vise at de feil som påberopes ved tingrettens avgjørelse, er oppfattet, og hvorfor anken klart ikke vil føre fram". Og i avsnitt 106 uttales det at kravet til begrunnelse "vil måtte variere betydelig alt etter karakteren av den enkelte sak – fra begrunnelser på en eller to setninger, til noe mer utførlige vurderinger av rettslig eller faktisk art".
- (11) Anken til lagmannsretten var for det første begrunnet i at det var i strid med det frie forsvarervalg ikke å oppnevne den forsvareren som A ønsket oppnevnt. Om denne ankegrunnen har lagmannsretten gitt følgende begrunnelse:

"Lagmannsretten bemerker at når det gjelder anken over saksbehandlingen at tingretten, slik lagmannsretten ser det, har hatt tilstrekkelige, tungtveiende grunner til å fravike prinsippet om fritt forsvarervalg. Det vises til tingrettens begrunnelse inntatt i rettsboken i forbindelse med hovedforhandlingen. Lagmannsretten ser det således slik at tingretten ikke gjorde en saksbehandlingsfeil ved ikke å imøtekomme As ønske om ny forsvarer da det ble fremsatt. Forsvarerens anførsler i støtteskrivet til anken kan ikke tilsi en annen vurdering."

- (12) I tingrettens rettsbok, som lagmannsretten viser til, har tingretten gitt følgende begrunnelse for ikke å imøtekomme begjæringen om forsvarerskifte:

"Retten finner ikke grunn til å omgjøre tidligere beslutninger. Tiltalte må lastes for at han ikke umiddelbart tok kontakt med retten og ønsket ny advokat. Han har bevisst forsøkt å hale ut spørsmålet. Papirene ble sendt ut 15.1.2008. I telefonsamtale med stevnevitnet opplyste tiltalte at han hadde konvolutten. Stevning er også forkynt ved stevnevitnet 11.2.2007 med tilleggstilltalebeslutningen."

- (13) Hovedforhandlingen ble avholdt 14. februar 2008.
- (14) Tingrettens begrunnelse for å avslå begjæringen om forsvarerskifte, som lagmannsretten viser til, var altså at den ble fremsatt for sent i forhold til hensynet til sakens fremdrift. Når lagmannsretten viser til denne begrunnelsen, viser dette etter ankeutvalgets vurdering at lagmannsretten har undergitt saksbehandlingsanken en "reell overprøving". Anken må etter dette forkastes for så vidt gjelder lagmannsrettens avgjørelse av saksbehandlingsanken.
- (15) Lagmannsretten har derimot ikke gitt noen begrunnelse for at anken over straffutmålingen ble nektet. Dette innebærer at beslutningen må oppheves for så vidt gjelder nektelsen av å fremme straffutmålingsanken.

- (16) Ankeutvalget tilføyer at A i anken til lagmannsretten uttaler at han ba om ”fullstendig ny prøvelse av saken til lagmannsretten av straffeutmåling og Saksbehandling”, samtidig som han viste til et senere støtteskriv fra advokat Per Sjong Larsen. I støtteskrivet heter det, etter en generell omtale av saksbehandlingsanken, at ”[d]ernest retter anken seg mot bevisvurderingen under skyldspørsmålet og straffeutmålingen for post II i tiltalebeslutningen og post I under tilleggstiltalen”. I motsetning til anken over saksbehandlingen og straffutmålingen er det riktignok ikke gitt noen nærmere begrunnelse for hvorfor bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet angivelig er uriktig. Dette kreves imidlertid ikke, jf. straffeprosessloven § 314 annet ledd. Ved den nye behandlingen må dermed lagmannsretten også prøve om bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet skal fremmes med mindre A uttrykkelig bekrefter at denne ankegrunnen ikke er påberopt.
- (17) Ankeutvalget bemerker at det i tingrettens dom side 4 og 5 er lagt til grunn at A blir å dømme i medhold av tilleggstiltalebeslutningen post I og post III, for overtredelse av straffeloven § 182 første ledd første straffalternativ og straffeloven § 333. Tingretten har utelatt disse bestemmelsene i domsslutningen. Ankeutvalget legger til grunn at lagmannsretten av eget tiltak retter domsslutningen, jf. straffeprosessloven § 44.
- (18) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G:

Lagmannsrettens beslutning oppheves med unntak for avgjørelsen av anken over tingrettens saksbehandling.

Karl Arne Utgård
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Bård Tønder
(sign.)

Riktig utskrift: